

Právní a morální aspekty publikování

Internetové publikování

Autorskoprávní legislativa

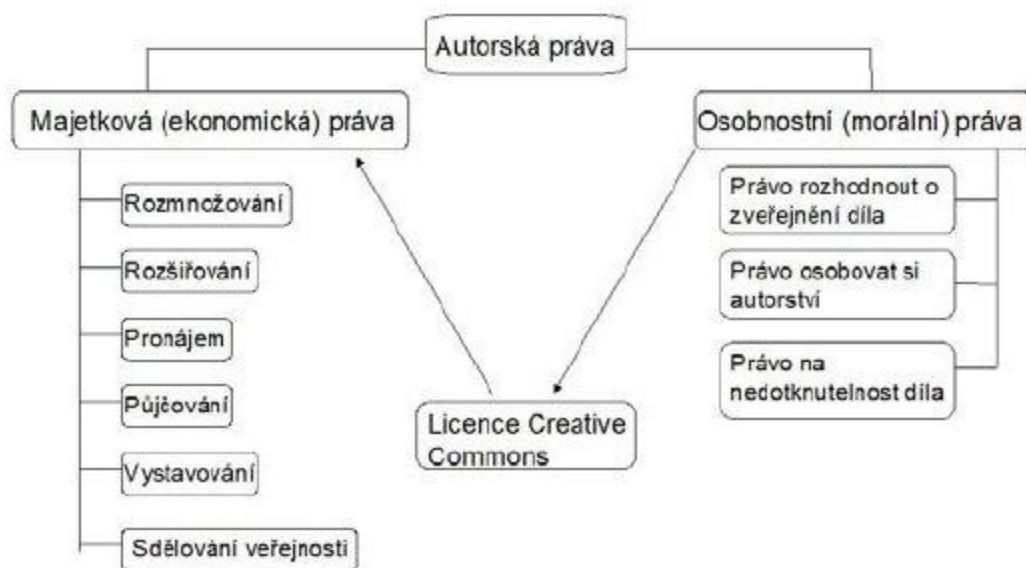
▶ Český autorský zákon

- ▶ Zákon č. 121/2001 Sb., o právu autorském, a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- ▶ <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/autorsky/>
- ▶ Většina obsahu na internetu je uznávána jako autorská díla a podřízena ochraně
  - ▶ Blogy
  - ▶ Články
  - ▶ Fotografie
  - ▶ Média
  - ▶ Software

Struktura autorských práv

▶ Autorský zákon

- ▶ připouští možnost převodu majetkových práv autora k dílu formou licenční smlouvy
- ▶ Vylučuje převod osobnostních práv

Použití autorského díla

- ▶ Možné jen se svolením vlastníka autorských práv
  - ▶ Autorská práva (copyright)
- ▶ „Velká díla“
  - ▶ Filmy, komerční software, knihy
  - ▶ Autorský zákon je v podstatě v souladu se zájmy autorů
- ▶ „Malá díla“
  - ▶ Fotografie, média, některé články
  - ▶ Autorský zákon může tvořit zbytečnou překážku šíření informací
    - ▶ Autor o ochranu díla nestojí (ale nemůže se zříci osobnostních práv)
    - ▶ Potenciální uživatel / šířitel to ale neví nebo si není jistý

Licence = povolení, oprávnění

▶ Autorskoprávní význam

- ▶ pomocí licence autor umožňuje jiným subjektům s jeho autorským dílem určitým způsobem a za určitých okolností nakládat

▶ Příklady licencí u software

- ▶ Payware – určité použití povoleno na základě EULA
- ▶ Adware – programy, které mají integrovanou nepříjemnou reklamu
- ▶ Freeware – software, jehož užívání je naprosto zdarma
- ▶ Shareware – software, který lze volně distribuovat a zdarma vyzkoušet, pro další používání je třeba zaplatit
- ▶ Open source software

Volná díla

- ▶ Autorská díla, jejichž majetková autorská práva nejsou chráněna
- ▶ Majetková práva trvají 70 let po smrti autora
- ▶ Výjimky z ochrany
  - ▶ Úřední díla
  - ▶ Lidová kulturní díla
- ▶ Volné užití
  - ▶ Některá užití pro osobní potřebu a dočasná užití
- ▶ Bezúplatné zákonné licence
- ▶ Public domain
  - ▶ V ČR se nikdo nemůže vzdát svých (autorských) práv, je pouze možné nabídnout veřejnosti bezúplatnou licenci na libovolné užití díla

Bezúplatné zákonné licence

▶ Citace

- ▶ každý může ve svém díle v odůvodněné míře citovat výňatky z cizích zveřejněných děl, pokud uvede zdroj (jméno, název díla a pramen).

▶ Užití díla trvale umístěného na veřejném prostranství

- ▶ je např. dovoleno fotografovat veřejně umístěnou sochu či stavbu a tuto fotografii dále šířit.

▶ Úřední a zpravodajská licence

- ▶ dílo je možné využít při zpravodajství o aktuální události apod.

▶ Užití při občanském a náboženském obřadu či školním představení

- ▶ dílo je v těchto případech dovoleno využívat pro nevýdělečné účely.

▶ Knihovny, archívy apod.

- ▶ Rozmnožování, půjčování, pronájem
- ▶ platí stanovené poplatky

Veřejné licence

- ▶ Srozumitelný model deklarace podmínek, za kterých je možno díla využívat
- ▶ Vychází z autorského zákona, případně legislativy jiných států
- ▶ Příklady veřejných licencí
  - ▶ BSD licence
  - ▶ GNU GPL
  - ▶ GFDL
  - ▶ Creative Commons (CC)

BSD licence

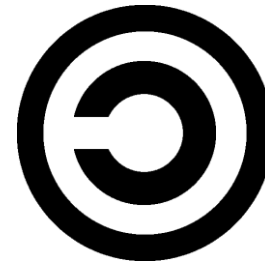
- ▶ „Berkeley Software Distribution“ vyžaduje pouze
  - ▶ uvedení autora
  - ▶ informace o licenci
  - ▶ upozornění na zřeknutí se odpovědnosti za dílo

TENTO SOFTWARE JE POSKYTOVÁN DRŽITELEM LICENCE A JEHO PŘÍSPĚVATELI „JAK STOJÍ A LEŽÍ“ A JAKÉKOLIV VÝSLOVNÉ NEBO PŘEDPOKLÁDANÉ ZÁRUKY VČETNĚ, ALE NEJEN, PŘEDPOKLÁDANÝCH OBCHODNÍCH ZÁRUK A ZÁRUKY VHODNOSTI PRO JAKÝKOLIV ÚČEL JSOU POPŘENY. DRŽITEL, ANI PŘÍSPĚVATELÉ NEBUDOU V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ ODPOVĚDNI ZA JAKÉKOLIV PŘÍMÉ, NEPŘÍMÉ, NÁHODNÉ, ZVLÁŠTNÍ, PŘÍKLADNÉ NEBO VYPLÝVAJÍCÍ ŠKODY (VČETNĚ, ALE NEJEN, ŠKOD VZNIKLYCH NARUŠENÍM DODÁVEK ZBOŽÍ NEBO SLUŽEB; ZTRÁTOU POUŽITELNOSTI, DAT NEBO ZISKŮ; NEBO PŘERUŠENÍM OBCHODNÍ ČINNOSTI) JAKKOLIV ZPŮSOBENÉ NA ZÁKLADĚ JAKÉKOLIV TEORIE O ZODPOVĚDNOSTI, AŽ UŽ PLYNOUCÍ Z JINÉHO SMLUVNÍHO VZTAHU, URČITÉ ZODPOVĚDNOSTI NEBO PŘEČINU (VČETNĚ NEDBALOSTI) NA JAKÉMKOLIV ZPŮSOBU POUŽITÍ TOHOTO SOFTWARE, I V PŘÍPADĚ, ŽE DRŽITEL PRÁV BYL UPOZORNĚN NA MOŽNOST TAKOVÝCH ŠKOD.

GNU GPL

- ▶ GNU General Public License
„všeobecná veřejná licence GNU“
- ▶ Filosofie „copyleftu“
  - ▶ omezuje omezování šíření díla
  - ▶ poskytuje uživatelům počítačového programu práva svobodného softwaru a používá copyleft k zajištění, aby byly tyto svobody ochráněny, i když je dílo změněno nebo k něčemu přidáno
  - ▶ veškerá odvozená díla kódu pod GPL musí sama být také pod GPL
  - ▶ kdo nesouhlasí s podmínkami GPL nesmí kopírovat nebo distribuovat , ale může používat

GNU LGPL

- ▶ **GNU Lesser General Public License**
  - ▶ aplikuje copyleftové restriktce na program samotný
  - ▶ neuplatňuje je na jiný software, který tento program linkuje

GNU FDL

- ▶ **GNU Free Documentation License**
  - ▶ dává čtenářům práva ke kopírování, redistribuci a modifikaci
  - ▶ Vyžaduje, aby všechny kopie a odvozeniny byly k dispozici pod stejnou licencí
  - ▶ Kopie lze prodávat
  - ▶ Musí být uvedeni všichni předchozí autoři díla
  - ▶ Musí být zaznamenány všechny změny díla
  - ▶ Musí být udržován celý text licence
  - ▶ Nesmí se používat technické prostředky DRM, apod
- ▶ **Wikipedia (nejznámější užití GNU FDL)**

Creative Commons

- ▶ Propracovaný systém veřejných licencí pro použití v mnoha státech s rozsáhlou podporou
- ▶ Použitím licence Creative Commons si zachováte svá autorská práva, ale zároveň dovolíte ostatním lidem kopírovat a šířit Vaše dílo pod podmínkou že Vás uvedou jako autora — a dodrží ostatní podmínky, které si zde zvolíte.

CC práva autora

► Poskytnutá práva

	Právo dílo šířit	Dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti
	Právo dílo upravovat	Dílo je možné samostatně pozměňovat či upravovat nebo jej jako celé či jako část zpracovat s jiným dílem

► Vyhrazená práva

	Uvedte autora	Kdykoliv je dílo šířeno ve své změněné či nezměněné podobě, je nutno uvést údaje o původním autorovi a dílu
	Zachovejte licenci	Pokud uživatel dílo upraví, má povinnost výsledek své práce šířit pod stejnou licenci, jaká se vztahuje k podkladovému dílu
	Neužívejte dílo komerčně	Uživatelé nesmí z užívání díla plynout zisk
	Nezasahujte do díla	Uživatel nesmí dílo upravovat

CC Licence

► Vznikají kombinací práv

BY		Uvedte autora
BY-SA		Uvedte autora - Zachovejte licenci
BY-NC		Uvedte autora - Neužívejte dílo komerčně
BY-ND		Uvedte autora - Nezasahujte do díla
BY-NC-SA		Uvedte autora - Neužívejte dílo komerčně - Zachovejte licenci
BY-NC-ND		Uvedte autora - Neužívejte dílo komerčně - Nezasahujte do díla

► Možnost vytvoření licenčního textu

► <http://creativecommons.org/choose/>

Odpovědnost za zveřejněná data

- ▶ **Protiprávní obsah**
  - ▶ Platí v podstatě stejná omezení jako pro offline obsah, tj. extremismus, potlačování svobod, ...
  - ▶ Nekalá soutěž
  - ▶ Ochrana osobnostních práv
  - ▶ Autorská práva
  - ▶ Fotografie – pokud jsou původní jsou vždy grafickým dílem
- ▶ **Zejména u Webů „2.0“ je třeba vymezit odpovědnost poskytovatele a uživatele služby**
  - ▶ Co uživatel nesmí
  - ▶ Za co poskytovatel neručí
- ▶ **Odpovědnost za reklamní bannery**

Odkazy

▶ Deep linking

- ▶ Odkaz nesměřuje na hlavní stránky ale přímo na podstránku / konkrétní dokument, článek
  - ▶ <http://cs.wikipedia.org> (shallow)
  - ▶ [http://cs.wikipedia.org/wiki/Autorské právo](http://cs.wikipedia.org/wiki/Autorské_právo) (deep)
- ▶ §§ Odkazy jsou základní funkcí webu a s jejich využitím musí poskytovatel obsahu počítat
- ▶ §§ Pokud by deep linking překonával technické prostředky k jeho potlačení je to minimálně na hraně zákona

Odkazy

▶ Inline linking

- ▶ zahrnutí cizí obrazové či zvukové složky do internetových stránek provozovatele
- ▶ např. cross-site linking v `<img src="..."`
- ▶ vlastník obsahu nemusí být schopen ihned poznat že k tomu dochází
- ▶ §§ lze interpretovat jako sdělování cizího díla veřejnosti bez souhlasu autora
- ▶ §§ existují precedenty postižení takového jednání

Odkazy

▶ Framing

- ▶ Využití rámců FRAME, IFRAME
- ▶ Cizí obsah může působit jako součást stránek provozovatele
  - ▶ neoprávněné použití ochranných známek
  - ▶ neoprávněné sdělování cizího autorského díla veřejnosti
  - ▶ nekalosoutěžní hledisko